

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการ จังหวัดสมุทรปราการ” โดยค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ผู้วิจัยที่ได้ทำการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัยประกอบด้วยทฤษฎี ดังต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการจังหวัดสมุทรปราการ” ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Method) ศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นงานวิจัยหลัก และศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณเป็นงานวิจัยสนับสนุน

๑) งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยการสัมภาษณ์บุคคลแบบเจาะลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการจังหวัดสมุทรปราการ

๒) งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เชิงสำรวจ (Survey Research) ข้อมูลสถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นต้น

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการจังหวัดสมุทรปราการ” ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการจัดเก็บข้อมูล ดังนี้

ก. งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

งานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นงานวิจัยหลัก ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยทำการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารเช่น หนังสือ เอกสารทางวิชาการ บทความ งานวิทยานิพนธ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยการสัมภาษณ์บุคคลแบบเจาะลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการ จังหวัดสมุทรปราการ และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เกี่ยวกับการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการ จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก ๒ กลุ่ม ได้แก่

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ เจ้าคณะปกครองคณะสงฆ์ในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๒๐ รูป ได้แก่

๑. พระโสมภรณ์ธนากร	เจ้าอาวาสวัดบางพลีใหญ่
๒. พระครูวิมลศุภการ	เจ้าคณะอำเภอเมืองสมุทรปราการ
๓. พระครูสิริธัชพัฒนโสมณ	เจ้าคณะอำเภอศรีสาธ
๔. พระครูวิสาธสรคุณ	เจ้าอาวาสวัดบางน้ำผึ้งใน
๕. พระครูขันติกิจจานุกูล	เจ้าอาวาสวัดศรีจันทร์าราม
๖. พระครูสุนทรสุตสาร	เจ้าคณะตำบลบางหญ้าแพรก
๗. พระครูสุนทรพจนคุณ	เจ้าอาวาสวัดโปรดเกศเชษฐาราม
๘. พระครูพิศิษฐ์พัฒนากร	เจ้าอาวาสวัดกลาง
๙. พระครูสุภัทรกิจจาทร	เจ้าอาวาสวัดคันลัด
๑๐. พระครูปลัดสุทธิกานต์ สุรเตโช	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบางกะเจ้ากลาง
๑๑. พระครูปลัดอนุชิต อาจารย์โสภี	รองเจ้าอาวาสวัดบางกะเจ้ากลาง
๑๒. พระมหาธีรวัฒน์ ธีรปญโญ	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโปรดเกศ
๑๓. พระมหาวิฑูรย์ ธมมโชโต	เจ้าคณะอำเภอพระสมุทรเจดีย์
๑๔. พระมหาวงษ์ กิตติโสมโน	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดครุใน
๑๕. ผู้อำนวยการสำนักพระพุทธศาสนาจังหวัดสมุทรปราการ	
๑๖. คุณไชยวัฒน์ วชิรเชื่อนขันธ	ประชาชนในพื้นที่
๑๗. นางศรีเรือน ลิขิตเดชาโรจน์	ประชาชนในพื้นที่
๑๘. นางนิภาพร โชคบุญธิยานนท์	ประชาชนในพื้นที่
๑๙. นายกิตติ์ เชื้อแถว	ประชาชนในพื้นที่
๒๐. นางสาววารี บ่อพืช	ประชาชนในพื้นที่

ข. เชิงปริมาณ

- ๑) ประชากร คือ พระสงฆ์ในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๓๘๐ รูป
- ๒) กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น ๒๙๗ คน
- ๓) ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น ๒๙๗ คน

จากการใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยมีประชากรเป็นพระสงฆ์ จำนวน ๓๘๐ รูป จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๙๗ รูป และทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็น ๖ กลุ่ม ตามสังกัดอำเภอคณะสงฆ์ แล้วจึงแบ่งจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ๒๙๗ รูป ออกเป็น ๖ กลุ่มโดยแบ่งตามสัดส่วนของพระสงฆ์ในแต่ละอำเภอคณะสงฆ์ เพื่อมิให้มีการสุ่มตกไปอยู่กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือไม่กระจายให้เป็นไปไปตามสัดส่วนของประชากรที่ควรเป็น จากนั้นจึงใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อสุ่มตัวอย่างจากพระสงฆ์แต่ละอำเภอคณะสงฆ์ ตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ รายละเอียดดังแสดงตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของพระสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์
จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามสังกัดอำเภอคณะสงฆ์

ที่	พระสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ จังหวัดสมุทรปราการ	ประชากร(รูป)	กลุ่มตัวอย่าง(รูป)
๑	อำเภอบางบ่อ	๔๐	๓๐
๒	อำเภอบางพลี	๖๒	๕๑
๓	อำเภอบางเสาธง	๔๗	๓๙
๔	อำเภอพระประแดง	๗๕	๖๓
๕	อำเภอพระสมุทรเจดีย์	๖๒	๕๑
๖	อำเภอเมืองสมุทรปราการ	๙๗	๗๓
	รวม	๓๘๐	๒๙๗

ค. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง
จำนวน ๙ รูป/คน ซึ่งผู้วิจัยเลือกตามเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่ม

ที่	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๑	พระครูสุนทรสุตสาร	เจ้าคณะตำบลบางหญ้าแพรก
๒	พระมหาวิฑูรย์ ธมฺมโชโต	เจ้าคณะอำเภอพระสมุทรเจดีย์
๓	พระครูวิมลศุภการ	เจ้าคณะอำเภอเมืองสมุทรปราการ
๔	พระครูสุคนธ์สีลคุณ	เจ้าอาวาสวัดชมนิมิตร
๕	พระครูขันติกิจจานุกูล	เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดสมุทรปราการ
๖	คุณจิรประภา เอี้ยวเจริญ	นักวิชาการชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด สมุทรปราการ
๗	พระระพีณ พุทธิสารโร, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘	ดร.นพดล ดีไทยสงค์	อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๙	ดร.อนวัต กระสังข์	อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

- ๑) ศึกษาทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา
- ๒) ศึกษาวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และสมมติฐานการศึกษา

๓) นิยามตัวแปร และสร้างแบบสอบถาม

เมื่อสร้างแบบสอบถามขึ้นแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ด้วยวิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

๒) การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน

๓) ทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) นำเสนอแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คณะสงฆ์อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๐ รูป แล้วจึงนำข้อมูลจากแบบสอบถามไปทำการทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach Alpha Coefficient) เพื่อหาค่า Alpha (α) แยกทั้ง ๒ ด้านและทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่น ๐.๘๑

เมื่อได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามแก่ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนด้วยตนเอง หากผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อสงสัยจะได้ชี้แจงทันที เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามจำนวนกำหนดและได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด

๔) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมีอยู่ ๒ ประเภทคือ

ก) แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามเป็นงานวิจัยหลัก ซึ่งใช้สำรวจความคิดเห็นของพระสงฆ์และประชาชน เกี่ยวกับเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการสร้างยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการจังหวัดสมุทรปราการ ที่ตรงกับความต้องการ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๙๗ รูป แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการ จังหวัดสมุทรปราการ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ๕ ระดับ โดยมีการเกณฑ์การเลือกตอบและระดับการให้คะแนนดังต่อไปนี้

ระดับ ๕ หมายถึง มีความคิดเห็นมากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง มีความคิดเห็นมาก

ระดับ ๓ หมายถึง มีความคิดเห็นปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง มีความคิดเห็นน้อย

ระดับ ๑ หมายถึง มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นข้อเสนอแนะ

ข) แบบสัมภาษณ์ (Interview) แบบสัมภาษณ์เป็นงานวิจัยสนับสนุน ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง โดยนำแนวทางการสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมาและผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่านซึ่งได้พิจารณาความถูกต้องและความเที่ยงตรง ความชัดเจนของการใช้ภาษา ครอบคลุมเนื้อหาหัวข้อที่จะวิจัย และหลังจากที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสม ชัดเจนถ้วนสมบูรณ์ภาษาครอบคลุมด้วยเนื้อหาตามที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๓ ท่านแล้ว จะได้นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจดูความถูกต้องก่อนนำไปสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคลากร ๑๕ รูป/คน เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงลักษณะปัญหา และแนวทางแก้ไข การบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการ จังหวัดสมุทรปราการ โดยแนวทางการสัมภาษณ์จะแบ่งออกเป็น ๔ ตอนคือ

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม แนวคิด ทฤษฎีการจัดการ

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการจังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ ๔ เป็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการจังหวัดสมุทรปราการ

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- ๑) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒) กำหนดกรอบแนวคิด หัวข้อปัญหา และวัตถุประสงค์ในการวิจัย
- ๓) กำหนดกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- ๔) สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลการวิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา
- ๕) นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์
- ๖) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอเชิญคณาจารย์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
- ๗) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามแก่บุคลากร/พระภิกษุ จำนวน ๒๕๗ รูป

๘) วิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นงานวิจัยสนับสนุน ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ๑) ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ หนังสือพระไตรปิฎก และบุคลากร ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

๒) ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ หนังสือ วารสาร เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ และสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

๓) ศึกษารวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลแบบเชิงลึก

๔) จัดเตรียมเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ตามจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๕) ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาบุคลากรตรวจแบบสัมภาษณ์

๖) ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงบุคลากร/พระสงฆ์ เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ ๑๕ รูป/คน เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

๗) ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องแล้วนำไปวิเคราะห์ผลข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสามารถตอบคำถามการวิจัย แบ่งเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑) **ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นงานวิจัยสนับสนุน** การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายและพรรณนาความวิเคราะห์ลักษณะปัญหา และรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจะสรุปเป็นข้อได้ ดังนี้

๑) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒) จัดลำดับข้อมูลและจัดหมวดหมู่ของข้อมูล

๓) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปความตามประเด็น

๔) สรุปผลการวิจัย เสนอแนะและนำเสนอผลการวิจัย

๒) **ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นงานวิจัยหลัก** ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยใช้สถิติ ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาความเป็นไปได้ของการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์จังหวัดสมุทรปราการ ใน ๕ ด้าน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคคล การอำนวยการ และการควบคุม โดยใช้สถิติ ดังนี้

๑. สถานภาพส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการหา ค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

๒. ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์จังหวัดสมุทรปราการ วิเคราะห์โดยการหา ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓. นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์และสังเคราะห์สรุปผล และนำเสนอ เขียนเป็นความเรียง ตารางหรือแผนภูมิ